

*AS PricewaterhouseCoopers
maksuosakond aitab
klientidel leida toimivaid
maksusäästlikke äri lahendusi
ning ennetada maksuriske.*

Parima tulemuse saavutamisele
aitavad kaasa maksunõustajate
erialane spetsialiseerumine,
pikaajaline kogemus Eesti turul
ning hea ligipääs rahvusvahelisele
oskusteabele. Täiendavat
informatsiooni saab alltoodud
kontaktandmete kaudu.

Kontaktandmed:

Hannes Lentsius

E-mail: hannes.lentsius@ee.pwc.com

AS PricewaterhouseCoopers

Maksuosakond

Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn

Tel: 614 1800

E-mail: tallinn@ee.pwc.com

www.pwc.ee

Maksuteade

Eesti, nr 10, oktoober 2015

Infokiri oktoober 2015

Olulised maksulahendid Riigikohtult

Sirowa lahend

11. septembril 2015 tegi Riigikohus otsuse nr 3-3-1-25-15 maksuvaidluses, milles oli vaidlusobjektiks nn ühemeheühingute (OÜ) poolt osutatud konsultatsioonitasude ümberkvalifitseerimine palgatuluks. Riigikohus andis õiguse Maksu- ja Tolliametile (MTA).

MTA tegevus ja õiguslik alus maksu määramisel

MTA tegi 2013. a maksuotsuse AS-ile Sirowa Eesti (Sirowa). Selle sisuks oli Sirowa kui teenuse tellija ja kolme Sirowa juhatuse liikmega seotud osaühingu vahel sõlmitud konsultatsioonilepingu ümberkvalifitseerimine töölepinguteks ning sellest tulenevalt Sirowale ka täiendavate tööjõumaksude määramine.

Osaühingud olid Sirowa juhatuse liikmete kontrolli all või oli juhatuse liige ainuosanik. Konsultatsioonilepingute, mis sõlmiti 1.08.2005, objekt olid kõigil sama: finants- ja raamatupidamisküsimused, ettevõtte juhtimine ja strateegiateenused, administratiivtöö. MTA hinnangul oli juhatuse liikmete põhitööks vastavalt tegevdirectori, finantsjuhi või pearaamatupidaja töölepinguliste ülesannete täitmine ja juhatuse liikme roll oli pelgalt esinduslik. Maksuhalduri jaoks viitas töösuhte alluvate ja ülemuse olemasolu, Sirowa kui tellija vara kasutamine, tööaja kokkulangevus ning käsunduslepingule omase aruandluse puudumine.

Õiguslikuks aluseks oli maksude määramisel maksukorralduse seaduse § 83 lg 4 - MTA luges konsultatsioonilepingud näilikeks ja klassifitseeris need ümber töölepinguteks (mitte aga juhatuse liikme lepinguteks), kuna leidis, et sisuliselt oli tegemist Sirowa juhatuse liikmetega varem sõlmitud töölepingute jätkumisega.

Metoodika

Tööjõumaksude arvutamiseks võeti MTA poolt aluseks osaühingutele tasutud käibemaksuta summa, mis loeti netosummaks. Netotöötasust tuletas MTA brutotasu ja sellelt omakorda tasumisele kuuluvad tööjõumaksud (tulu- ja sotsiaalmaks, töötuskindlustuse ja kogumispensioni makse). Seejuures ei aktsepteerinud maksuhaldur Sirowa õigust arvata osaühingutelt saadud arvetelt maha sisendkäibemaksu.

Riigikohtu arvamus

Riigikohus nõustus maksuhalduri järeldustega ja eelnevates kohtuastmetes tehtud otsustega. Äriühinguga sõlmitud teenuse osutamise lepingu (käsunduslepingu) ümberkvalifitseerimine töölepinguks näiliku tehingu sätte alusel on võimalik. Riigikohus rõhutas otsuses, et töötajatega seotud äriühingute puhul väljendub tehingu näilikkus selles, et lepingu sisust tulenevalt on tegemist töölepinguga, mistõttu tuleb käsundusleping ümber kvalifitseerida töölepinguks. Kuna töölepingu definitsioonist tulenevalt saab töötajaks olla ainult füüsiline isik, toob äriühinguga sõlmitud käsunduslepingu töölepinguks ümberkvalifitseerimine automaatselt kaasa äriühingu füüsilise isikuga asendamise.

Riigikohus viitas, et osaühingutele makstud teenustasu lugemine brutotasuks ei ole võimalik, sest maksuseadused ei võimalda sõlmida kokkuleppeid, millega tööandja saaks

Õigusaktid

töötajale üle anda seadusest tulenevaid maksude tasumise ja kinnipidamise kohustusi.

Bauhofi lahend

6. oktoobril 2015 tegi Riigikohus otsuse nr 3-3-1-12-15 maksuvaidluses, milles oli vaidlusobjektiks nn ühemeheühingute (OÜ) poolt osutatud juhtimis- ja konsultatsiooniteenuste ümberkvalifitseerimine vastavalt juhatuse liikme tasuks ja palgatuluks. Riigikohus andis jällegi õiguse MTA-le. Tegemist on kolmanda lahendiga viimase poole aasta jooksul seeriast „OÜ-tamine“.

Juhtimisteenused

Antud lahendist on eelkõige õpetlik lugeda seda, millise seisukoha Riigikohus võttis äriühingu kaudu juhtimisteenuste osutamise võimalikkuse suhtes. Juhtimisteenusena käsitletakse äripraktikas olukorda, kus äriühingu juhatuse või nõukogu liikme ametiülesannete täitmise eest esitab juhtimisteenuse eest arveid teenuse osutamise lepingu alusel teine äriühing, kes siis omakorda maksab juhatuse või nõukogu liikme ülesandeid täitvale isikule töö eest ise tasu.

Seoses juhtimisteenusega on esitatud arvamusi (sh kohtud), justkui äriühingu kaudu juhtimisteenuse osutamine polegi võimalik, kuna juhtorgani liige ei saa oma pädevust ega vastutust tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 31 lg 3 kohaselt muule isikule, näiteks äriühingule, üle anda. Tähelepanu on juhitud ka sellele, et Eestis ei ole võimalik juhtorganiks valida juriidilist isikut. Riigikohus aga selgitas, et pädevuse ja vastutuse ülekandmise keeld ei ole käsitletav maksuõigusliku keelunormina ja seega saab juhtorgani liige kasutada kolmanda isiku, näiteks äriühingu, abi käsundi täitmisel.

Seega juhtimisteenuste osutamine äriühingu kaudu on

põhimõtteliselt võimalik ning ainuüksi see fakt, et äriühing osutab juhtimisteenuseid, ei saa olla maksu määramise aluseks juhtimisteenust ostvale isikule.

Millal on õigustatud juhtimisteenuste osutamine?

Riigikohus toob otsuse punktis 18 näiteid erinevatest olukordadest, millal on juhtimisteenuste osutamine äriühingu kaudu õigustatud ja aktsepteeritud: „Juhtimisteenuse osutamist äriühingu kaudu tuleb pidada õigustatuks näiteks juhul, kui on loodud äriühingute grupi haldamiseks eraldi valdusühing, mille töötajate tööülesannete hulka kuulub grupi liikmete juhtimine või nõustamine. Samuti on juhtimisteenuse osutamine äriühingu kaudu aktsepteeritav näiteks siis, kui juhatuse või nõukogu liikmed ei tegutse juhitud ühingu igapäevaselt ning nende ametiülesannete täitmiseks vajalikud kulud katab ja töövahendid tagab teenust osutav äriühing. Juhtimisteenus on õigustatud ka näiteks siis, kui juhtorgani liige on ametisse nimetatud lühiajaliselt või ta pakub juhtimisteenust paljudele äriühingutele (eriti näiteks juhatust asendavate organite puhul, nagu likvideerija või pankrotihaldur)“.

Eeltoodud juhiste alusel soovitage üle vaadata kõik need olukorrad, kus äriühingu juhatuse või nõukogu liige tasu ei saa ja juhatuse või nõukogu liikme kontrolli all olev osühing esitab sõlmitud lepingu alusel igakuuliselt juhtimis- või nõustamisarveid.

Arvestades eeltoodud kohtulahendeid võib prognoosida, et MTA võtab oluliselt tõsisemalt vaatluse alla palgatulu optimeerimise praegused lahendused.

Õigusaktid

MTA-lt uus juhend

MTA on Riigikohtu lahendite alusel välja andnud uue juhendi „OÜ-tamise maksustamisest“, vt <http://www.emta.ee/index.php?id=37591>, milles selgitatakse lahendite sisu ja vastatakse korduma kippuvatele küsimustele. MTA ootuseks on, et ettevõtjad, kes on „skeemi“ kasutanud, korrigeerivad oma edasist maksukäitumist.

Tähelepanu: käesolev “Maksuteade” sisaldab ainult üldistatud tasemel lühikokkuvõtet muudatustest õigusaktides ning seda ei saa kasutada nõuandena konkreetses olukorras käitumiseks. Igasugune nõuanne peab lähtuma maksumaksja konkreetselt faktilisest olukorrast ja õigusakti täistekstist. AS PricewaterhouseCoopers ei vastuta ühegi tagajärje eest, mis tekib seoses käesoleva informatsiooni kasutamisega.

©2015 AS PricewaterhouseCoopers.

Kõik autoriõigused kaitstud.

“PricewaterhouseCoopers” viitab Eesti seaduste alusel asutatud ja tegutsevale äriühingule AS PricewaterhouseCoopers või kontekstist lähtuvalt teistele PricewaterhouseCoopers International Limited rahvusvahelise võrgustiku liikmetele, kellest igaüks on eraldiseisev ja sõltumatu juriidiline isik.